

לאן מתחוסאן?

דשים האחרונים שלעולם לא יגרום למצב של התנגשות בין ישראל לבין צבאות המערב. ומי שמכיר את בן-גוריון מאמין שהדברים נאמרו ברצינות גמורה.

מעולם לא פתח דוד בן-גוריון בשום מלחמה יזומה, ולעולם לא יפתח במלחמה כזאת. הוא יחכה תמיד להתקפת הצד השני.

לכן, יתכן מאד כי התוצאה הפוליטית של מיבצע חוסאן לא תהיה שבירת השכנה המזרחית הקטנה של ישראל, אלא צירופה לשכנה חזקה יותר, צויגת יותר, מסוכנת יותר. יהיה זה פתרון בעיית הירדן בצורה השליטית ביותר האפשרית מבחינה ישראלית — תוצאת החלפתה של המחשבה המדינית בדרך גבוה במחשבה צבאית בדרך גבוה.

★ ★ ★

ש האומרים כי מנהיגי ישראל מאחד רים תמיד את הרכבת. ולראיה: הם מאחרים את הרכבת של השתתפות בחלוקת ממלכת הירדן.

אולם זוהי הגדרה בלתי-נכונה. היא מע' לה לעיני רוחנו תמונה של אדם הרץ בכל כוחו כדי להדביק את הרכבת הנוסעת, אך נכשל.

ואילו ישראל אינה רוצה כלל. היא יושבת במסעדת התחנת מסביבה הומה התנועה. רכבות באות ויוצאות, תוך שריקה וריקה. ישראל מתכוננת. רשמית, מתלוננת על לוח-הזמנים. אולם אין היא זזה ממקומה.

גרוע מזה: אין היא מחליטה אפילו על איזה רכבת היא היתה רוצה, בעצם, לעלות. היא שקועה בחלומות על הדיליגנס ה' קטן מימי ארגון ההגנה, עת יצאו חוליית לוחמים לפוצץ את בית-הקפה ביעור או את בית-השידוך בליפתא, כדי לבער את קני המרצחים. אולם רכבת בעלת קטר דיול איננה דיליגנס.

★ ★ ★

מה זכמה רכבות דוהרות ברגע זה במרחב. ישראל יכולה לעלות על כל אחת מהן אחרי ריצה קלה. אולם גם היא אינה מסוגלת לנסוע בשתי רכבות בעת ובעונה אחת. עליה להחליט.

רכבת אחת היא הרכבת של התמוטטות ממלכת הירדן. והו תחליך שאראפטר ל' עצרו. מדינות זו ותפורר. השאלה היא רק: מי יהיה היורש?

ישראל יכולה לעלות על רכבת זו. תכ נית-דאום המקורית, אשר דחוק הממש' לות הערביות תובעות כעת את עלבונה, דורשת כי בחלק הערבי של ארץ-ישראל המערבית, עד לירדן, תקום מדינה ערבית פלסטינאית, שתהיה קשורה קשר פוליטי וכלכלי עם מדינת-ישראל.

תכנית זו יכולה להתגשם, אפילו בלי כוח הנשק. היא תתגשם ברגע שישראל תשכיל להגיע לכלל שיתוף פעולה עם המוני העם הפלסטינאי, העשוק והמשועבד בדי שליטי עבר-הירדן. תכנית פוליטית מחושבת ותחנת-שידוך טובה ידברו כאן בקול רם יותר מאשר תותח ופגזים. דרך המרד והמהפכה קלה ויעילה מדרך הכי' בוש הצבאי.

ברכבת המובילה לירדן, יכח אדם להיכנס לקרון שלום או ל' קרון מלחמה. דבר אחד בטוח: רכבת זו אינה עוברת בתחנה ש' שמה חוסאן. כל דבר שיעזור לחי' קים את מחסום הצבא העיראקי על המסילה, משבש בהפך את לוח-הזמנים.

★ ★ ★

רציף אחר עומדת הרכבת המובילה למצרים. זוהי רכבת שונה לחלוטין, ויתכן שהיא גם יותר מודרנית.

(המשך בעמ' 8)

זהו המאון הפוליטי הראשון של חוסאן.

★ ★ ★

אין כל ספק שברגע זה יושבים מנ' הלי המדיניות הישראלית וישראלים את עצמם: מה נעשה אם יופיעו חילים עיראקיים על גבול ישראל? אולם איני בטוח ששאלה זו נשאלה על ידם גם בשבוע שעבר.

מבחינה פורמלית אפשר לומר שישראל אינה חייבת להשלים עם כיבוש עיראקי. מעולם לא חתמה על שביתת-נשק עם עיראק. אין המדינה חייבת להסכים שתחת מדינה קטנה וחלשה תשכון על גבולה העיקרי מעצמה ערבית גדולה.

אולם האם תסיק ישראל מס' קנות מטענה נכונה זו?

ברגע שיוצב על אדמה ירדנית משה חד' סיבה העיראקית הראשונה, הרי כל תנועה של צה"ל אל גדות הירדן — סירושה יהיה מלחמה עם עיראק. מלחמה כזאת פירושה: התנגשות פוליטית ישירה עם בריטניה הגדולה, עם תורכיה, עם איראן וסאקיס' טאן, עם הברית האטלנטית, עם ארצות הברית של אמריקה, ואולי התערבות צב' אית ישראל מן התוך.

איני מאמין שדוד בן-גוריון יחליט הת' לטה כזאת. הוא הבהיר כמה פעמים בחי'

זה מכבר מונח גורלה של ירדן על כפות המאזניים של המאבק המרחבי. ה' אוכלוסיה נוטה למחנהו של ג'מאל עבד אל-נאצר, ואין כל ספק שאם תיערכה בקרוב בחירות חופשיות יזכה מלאי-הסואן ברוב גדול בפרלמנט של עמאן. אולם הכת ה' שלטת, המרוכזת מסביב למלך חוסיין ה' קטן, אינה רוצה בכך. היא רוצה לצרף את ירדן למחנה היריבי, המחנה העיראקי, הק'

שנים אנשים העושים תג בלבם מדי שומעם כי עשרות חילים ערביים נה' רגו. הם מרגישים הרגשת סיפוק עמוקה, מין שמחה של נקמה, מין אושר של נצחון. המוות, הבא לאויב, נראה להם כדבר חיובי ומלהיב. אינני נמנה עליהם.

כשאני שומע על המחנה, גם על מותו של אויב, עולה לנגד עיני תמונה מוח' שית מאד, שאיננה ישה ואיננה מלהיבה. המחנה תמיד מכוער. פניו מרוסקים וגופו שסוע. המוסיקה המלחה אותו אינה תרועת התצודה, אלא בכי האמהות.

מלאכת החריגה לעולם אינה חדרת-חרוה. כל חייל קרבי יודע זאת. יש והיא דררשה. יש והיא בלתי-נמנעת. אולם אין בה שמחה, ואין בה אושר.

השמחה המצטיירת בתמונותיהם של חיילי חוסאן החוזרים היא שמחה אחרת לגמרי. זוהי שמחת האדם שחמד במבחן העליון של בן-התמותה — חוזר חי. זוהי שמחת האדם שעמד, אולי זו הפעם הרא' שונה, מול הפחד המכרסם במעיים, ברג' עים הגדולים והנוראים כשהאדם נמצא ל' בדו, עם עצמו בלבד, מול גורלו. זוהי שמחת האדם שבקרוב ממושך ואכזורי ה' כוח את יכולתו, את רמתו המוסרית ואת כושר יחידתו.

זוהי שמחה של אמת. ואנו העם אשר בשמו יצאו צעירים אלה וחשליכו את נפשם מנגד בחשכת לילה, חייבים הכאים להשתתף בשמחה זו.

★ ★ ★

ילדו הידנו משוררים, או כתבים צב' איים, היה תפקידנו מסתיים בזה. צה"ל הוכיח את עליונותו בשהה-הקרוב, האוייב למד לקח — וזהו.

אולם כאנשים פוליטיים אין אנו יכולים להיעצר בנקודה זו. תפקידנו רגו מתחיל כאן. חייבים אנו להוסיף ולשאל: מה היא הדרך שהובילה לחוסאן — ולאן היא מובילה מכאן?

ראש המטה הכללי של צבא-ההגנה ל' ישראל, רביאלוף משה דיין, הגדיר מראש את עקרון התגמול באמרו, לפני שבועיים: עלינו לקבוע מחיר יקר לום אורחי ישראל. מבחינה זו הצליחה פעולת חוסאן מעל לכל המשוער. היא קבעה מחיר יקר מאד לום קרבנות התועבה ברמת-רחל וגרצחי עמתיב ומעו-חיים.

אולם מחיר הרם אינו החשבון היחיד המונח על שולחנו של המי' דינאי. ישנם חשבונות אחרים, אשר ההגיון האכזרי של ההיסטור' ריה מקצה להם חשיבות רבה עד אין ערוך יותר: חשבון מלחמת-הקיום של המדינה עצמה, חשבון הפריצה הלאומית ממשבת-החנק של אויביה.

מהו המאון של מיבצע חוסאן בחשבון זה?

★ ★ ★

לפחות איש אחד סבור כי יש בתיקו החשובה לשאלה זו. זהו איש הידוע היטב לחתיקי ירושלים. שמו עאוגי עבד אלהאדי, והוא כיום ודירהחוק של ממלכת הירדן והאסמית.

טרם שכן ההד של פיצוץ משטרת חוסאן, כאשר ארו עבד אלהאדי את מוזחתו ואץ לבנואר. הוא נשא עמו הצעה מהפכנית: לשגר מדי עוצבה של הצבא העיראקי ל' ירדן, לשם הגנה על הגבול הישראלי. הצעה זו לא נמלה על אוזניים אטומות. קשה להניח כי עבד אלהאדי שמח על הריגת חיילי הלגיון בחוסאן. אולם יתכן שחשב כי המיבצע עזר לו מאד בשליחותו. אחרת לא היה מזדרז כל כך באותו יום מגואל בדם.